

Odločba: Sodba VIII Ips 11/2009, enako tudi VIII Ips 23/2009

☒ **ECLI:**

Odločba 2: VDSS Pdp 1508/2007

Oddelek: Delovno-socialni oddelek

Datum seje senata: 10.05.2010

Področje: DELOVNO PRAVO

Institut: vznika kamiona – izhodiščna plača - plačilo razlike plače – plačilo dnevnic – minimalne pravice po kolektivni pogodbi – neveljavna določila pogodbe o zaposlitvi

Zveza: ZDR člen 30, 126, 126/1. Kolektivna pogodba za dejavnost prevoza v cestnem prometu (1999) člen 58.

JEDRO:

Določbe za toženo stranko veljavne kolektivne pogodbe dejavnosti o višini izhodiščnih plač in o plačilu dnevnic predstavljajo določitev minimalnih pravic delavca, ki jih je bila tožena stranka dolžna spoštovati. Sodišče zato utemeljeno ni upoštevalo dogovora med strankama v sporu o izplačilih iz naslova plače in naslova plačila stroškov v višini 17 % ustvarjenega prometa, saj na njegovi podlagi tožniku ni bila zagotovljena izhodiščna plača za njegovo delovno mesto in stroški v zvezi z opravljanjem dela na podlagi določb kolektivne pogodbe dejavnosti.

OBRAZLOŽITEV:

Revizija se zavrne.

Tožena stranka je dolžna tožniku plačati stroške odgovora na revizijo v znesku 506,70 EUR v 15 dneh, z zakonskimi zamudnimi obrestmi, ki tečejo od prvega naslednjega dne po izteku roka za izpolnitev obveznosti, do plačila.

OBRAZLOŽITEV:

1. Sodišče prve stopnje je ob zavrnitvi primarnega zahtevka za plačilo 22.386,27 EUR iz naslova dnevnic ugodilo tožnikovemu podrednemu zahtevku in toženi stranki naložilo, da tožniku za čas od meseca novembra 2002 do meseca septembra 2004 iz naslova razlike plače izplača bruto znesek 4.419,42 EUR, s tem, da od tega zneska obračuna in odvede davek in prispevke, tožniku pa izplača neto znesek z zakonskimi zamudnimi obrestmi od zapadlosti mesečno ugotovljenih razlik, ter iz naslova dnevnic izplača razliko 11.818,54 EUR, prav tako z zakonskimi zamudnimi obrestmi od zapadlosti razlik za posamezni mesec, ter mu povrne stroške postopka. Ob ugotovitvi, da je tožena stranka tožniku, ki je dejansko opravljal delo voznika kamiona z nosilnostjo nad 6.500 kg v mednarodnem transportu, sprti izplačevala dogovorjeno bruto plačo v višini 122.000,00 takratnih SIT mesečno ter razliko od ustvarjenih 17 % prometa na račun dnevnic, je presodilo, da gre tožniku prisojena razlika plače glede na višino izhodiščne plače voznika ustreznega kamiona v IV. tarifnem razredu po Kolektivni pogodbi za dejavnost prevoza v cestnem prometu (kolektivna pogodba dejavnosti - Ur. l. RS, št. 67/99), razlika dnevnic pa glede na izstavljen potne naloge in odsotnost tožnika na vožnjah, upošteva Uredbo o plačilu stroškov za službena potovanja v tujino (Ur. l. RS, št. 38/94 in 66/2004) in upošteva ustrezne uredbe o višini povračil stroškov v zvezi z delom, ki se ne všteta v davčno osnovo.

2. Sodišče druge stopnje je pritožbi tožene stranke ugodilo le toliko, da je preciziralo prisojene zamudne obresti od mesečnih neto razlik plače, v ostalem pa pritožbo kot neutemeljeno zavrnilo in potrdilo sodbo sodišča prve stopnje.

3. Zoper pravnomočno sodbo sodišča druge stopnje vlaga tožena stranka revizijo zaradi zmotne uporabe materialnega prava. Navaja, da tožnik do dnevnic v smislu zanjo veljavne kolektivne pogodbe dejavnosti ni bil upravičen, saj ni šlo za službeno pot izven kraja opravljanja dela. Šlo je za tožnikovo redno delo voznika na terenu, za take primere pa kolektivna pogodba določa tudi plačilo terenskega dodatka. Sodišče bi moralo upoštevati, da je bila tožniku izplačevana ustrezna plača skupaj s stroški v skladu z dogovorom o izplačilih v okviru 17 % doseženega prometa. Izplačevana plača je vsekakor presegala znesek zakonsko zagotovljene minimalne plače. Glede na to, kot podredno revizijo navaja, da je sodišče toženi stranki neutemeljeno naložilo tudi plačilo prispevkov od dosojene razlike plače.

4. Tožnik v odgovoru na revizijo navaja, da poskuša tožena stranka s sklicevanjem na plačilo terenskega dodatka uveljavljati nova dejstva, kar v reviziji ni dovoljeno. Prav tako poskuša tožena stranka v reviziji zanikati pravico tožnika do plačila dnevnic in obveznost plačila prispevkov od dosojene razlike plače. Predlaga, da sodišče revizijo zavrne in toženi stranki naloži plačilo stroškov odgovora na revizijo z zakonskimi zamudnimi obrestmi.

5. Revizija ni utemeljena.

6. Na podlagi 371. člena ZPP revizijsko sodišče preizkusi izpodbijano sodbo samo v tistem delu, v katerem se izpodbija z revizijo, in v mejah razlogov, ki so v njej navedeni, pri čemer pazi po uradni dolžnosti na pravilno uporabo materialnega prava.

7. Zakon o delovnih razmerjih (ZDR – Ur. l. RS, št. 42/2002) v 30. členu določa neveljavnost določil pogodbe o zaposlitvi, če so ta v nasprotju s splošnimi določbami o minimalnih pravicah in obveznostih pogodbenih strank, določenimi z zakonom, kolektivno pogodbo oziroma splošnim aktom delodajalca. V takem primeru se namesto določbe pogodbe o zaposlitvi neposredno uporabi določba zakona oziroma kolektivne pogodbe. Navedene zakonske določbe je treba uporabiti tudi v primeru, če gre le za ustne dogovore med delavcem in delodajalcem, ki ne upoštevajo določb navedenih aktov o minimalnih pravicah delavca.

8. Glede na zgornje določbe je sodišče utemeljeno štel, da predstavljajo določbe za toženo stranko veljavne kolektivne pogodbe dejavnosti o višini izhodiščnih plač in o plačilu dnevnic določitev minimalnih pravic delavca, ki jih je bila tožena stranka dolžna spoštovati. Dogovora med strankama v sporu o izplačilih iz naslova plače in naslova plačila stroškov v višini 17 % ustvarjenega prometa zato sodišče utemeljeno ni upoštevalo, ker na njegovi podlagi tožniku ni bila zagotovljena izhodiščna plača za njegovo delovno mesto in stroški v zvezi z opravljanjem dela na podlagi določb kolektivne pogodbe dejavnosti.

9. Za toženo stranko veljavna kolektivna pogodba dejavnosti je pravico do plačila dnevnic določala v 58. členu med stroški službenih potovanj. Za povračilo stroškov, ki so jih imeli delavci pri opravljanju določenih del in nalog na službenem potovanju, se šteje dnevnic (povračilo stroškov za prehrano), povračilo stroškov za prenočišče in povračilo stroškov za prevoz. Kolektivna pogodba je določala, da so do povračila stroškov na službenem potovanju upravičeni delavci, ki so napoteni na službeno potovanje, in sicer pod enakimi pogoji in v višini, ki je določena v tarifni prilogi. Glede službenih potovanj v tujino je bilo določeno, da se povrnejo dejanski stroški v skladu s predpisi, ki veljajo za državne organe.

10. Tarifna priloga k kolektivni pogodbi dejavnosti je v 5. točki določala, da se povračila stroškov v zvezi z

delom izplačujejo in usklajujejo v višini zgornjega zneska, določenega z uredbo o višini povračil stroškov v zvezi z delom in drugih prejemkov, ki se pri ugotavljanju davčne osnove priznavajo kot odhodek.

11. Na podlagi podobne opredelitve pravice do povračila dnevnic v takrat veljavni Splošni kolektivni pogodbi za gospodarske dejavnosti (Ur. l. RS, št. 40/97) je sodišče že v sodbi in sklepu VIII Ips 346/2007 z dne 13. marca 2009 ugotovilo, da pravica do plačila dnevnic kot oblike povračila stroškov za prehrano na službenem potovanju, ni bila odvisna od tega, ali gre pri tem za opravljanje rednih delovnih nalog iz pogodbe o zaposlitvi, ali le za enkratne oziroma občasne naloge, ki jih mora delavec opraviti v drugem kraju. Bistveno je, da gre za opravljanje dela po nalogu delodajalca v drugem kraju ali na določenih relacijah izven kraja sedeža delodajalca oziroma izven kraja stalnega obrata delodajalca, če je tu delavčevo stalno delovišče, da zaradi tako odrejenega dela odsotnost delavca traja več kot 6, oziroma 8, oziroma 12 ur dnevno (od tega je odvisna višina dnevnic) in da med tako odrejenim delom delavec nima s strani delodajalca organizirane prehrane. Poleg odredbe delodajalca za delo v drugem kraju oziroma na določeni relaciji sta torej bistvena elementa dejanska odsotnost delavca s sedeža delodajalca v trajanju najmanj 6, 8 ali 12 ur dnevno in dejstvo, da mora delavec med opravljanjem takih delovnih obveznosti za svojo prehrano poskrbeti sam.

12. Sodišče je ugotovilo, da je tožnik na podlagi izdanih potnih nalogov izpolnjeval pogoje za plačilo dnevnic v zgornjem smislu. Pravilno je upoštevalo tudi višino dnevnic, kot je izhajala iz določb kolektivne pogodbe dejavnosti in aktov, na katere se je kolektivna pogodba sklicevala. Revizijskih navedb, da naj bi bil tožnik upravičen le do terenskega dodatka, revizijsko sodišče glede na določbe 286. člena Zakona o pravdnem postopku (ZPP) o prepovedi kasnejših navedb, ni moglo upoštevati. Prav tako je glede plačila plače sodišče utemeljeno upoštevalo v kolektivni pogodbi dejavnosti določeno izhodiščno plačo za IV. tarifni razred, upošteva, da je tožnik vozil kamion z nosilnostjo preko 6.500 kg, oziroma ves čas opravljal tako opredeljeno delo.

13. Glede na navedeno sodišče ni zmotno uporabilo materialnega prava, ko je tožniku iz naslova razlike plače in iz naslova razlike dnevnic prisodilo podredno zahtevane zneske, skupaj z zahtevanimi zakonskimi zamudnimi obrestmi. Pri tem je v zvezi z odločitvijo o zahtevani razliki iz naslova plače utemeljeno izhajalo iz bruto zneska razlike plače, saj je tožena stranka od zneska delavčeve bruto plače dolžna odvesti davek in prispevke za socialno varnost.

14. Ker revizijski razlog zmotne uporabe materialnega prava ni podan, je sodišče na podlagi 378. člena ZPP revizijo kot neutemeljeno zavrnilo.

15. Glede na neutemeljenost revizije in poskus uveljavljanja novih navedb v zvezi s plačilom terenskega dodatka je tožnik na revizijo utemeljeno odgovoril. Zato mu je tožena stranka dolžna povrniti stroške za sestavo odgovora v znesku 506,70 EUR, upošteva ob vložitvi tožbe veljavno odvetniško tarifo, skupaj z zahtevanimi zakonskimi zamudnimi obrestmi, če navedenega zneska ne bo plačala v 15 dneh.